

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ · УРОК 61

Практичне заняття. Моделі інноваційного розвитку нових азійських незалежних держав.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. У другій половині XX ст. частина азійських держав змогла перейти від аграрної або зруйнованої війною економіки до індустріальної та технологічної моделі. Джерела виділяють успішний розвиток «малих тигрів» — Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню, Південної Кореї, Таїланду, Малайзії — та показують роль технологій, освіти, експорту, інвестицій і державної економічної політики на прикладах Японії та Китаю.

- аналізувати джерела про інноваційну модернізацію Азії;
- визначати спільні чинники успіху різних моделей;
- порівнювати японську, китайську та модель «малих тигрів»;
- пояснювати роль освіти й технологій;
- робити аргументований висновок про те, що можна і що не можна механічно переносити з однієї країни до іншої.

1. Джерело А. Нові індустріальні країни Сходу

У таблицях до курсу окремо виділено успішний економічний розвиток «малих тигрів»: Сінгапуру, Гонконгу, Тайваню, Південної Кореї, Таїланду та Малайзії. Також згадуються «великі дракони» — КНР, Індонезія і Пакистан. Спільна ознака — інтенсивні темпи економічного зростання та перехід частини держав від аграрного до індустріального й індустріально-аграрного розвитку.

2. Джерело Б. Японська модель як технологічний орієнтир

Японський досвід показує поєднання державної координації, приватного бізнесу, активного придбання зарубіжних патентів і ліцензій, модернізації освіти, обмежених військових витрат та експортної орієнтації. Підручник зазначає, що подорожчання праці в Японії сприяло перенесенню виробництв спочатку до «азійських тигрів», а потім в інші країни регіону — це стало одним із поштовхів їхнього розвитку.

3. Джерело В. Китайська модель реформ

Китайські реформи після 1978 р. демонстрували інший шлях: збереження керівної ролі КПК поєднувалося з сімейним підприємством у селі, розширенням самостійності підприємств, розвитком малого й середнього бізнесу, створенням вільних економічних зон, залученням іноземного капіталу та реформами науки й освіти. У 1980-х роках підручник фіксує дуже високі темпи економічного зростання.

4. Освіта як довгострокова інвестиція

У підручнику серед провідних країн у сфері освіти 1970–1990-х років названо Південну Корею, Тайвань, Сінгапур і Малайзію. Для інноваційної економіки освіта важлива не лише як соціальна послуга: вона формує кваліфіковану робочу силу, здатну засвоювати нові технології, підтримувати наукові дослідження та створювати продукцію з вищою доданою вартістю.

5. Порівняльна таблиця моделей

Ознака	Японія	Китай після 1978 р.	«Малі тигри» за джерелами
Технології	Закупівля патентів і ліцензій, власні інновації	Модернізація науки й техніки, іноземні технології через спеціальні зони	Швидка індустріалізація та включення до технологічних виробничих ланцюгів
Освіта	Післявоєнна реформа і масова підготовка кадрів	Зростання фінансування, 9-річне навчання, розвиток ПТО і вишів	Південна Корея, Тайвань, Сінгапур, Малайзія названі серед провідних у сфері освіти
Економічна політика	Координація держави і приватного бізнесу, експорт	Ринок усередині соціалістичної політичної системи, вільні економічні зони	Інтенсивні темпи економічного зростання; різні національні моделі
Зовнішні зв'язки	Експорт, інвестиції, технологічні запозичення	Іноземний капітал, експорт, інтеграція у світову економіку	Включення у регіональний і світовий поділ праці

6. Спільні чинники, які можна виділити з джерел

- інвестиції в освіту й підготовку кадрів;
- засвоєння та створення сучасних технологій;
- поєднання активної державної політики з господарськими стимулами;
- орієнтація на конкурентну продукцію та зовнішні ринки;
- залучення іноземного капіталу й участь у міжнародній торгівлі;
- структурна перебудова від аграрних і низькотехнологічних галузей до сучасної промисловості та послуг.

7. Практична робота: аналізуємо джерела

Завдання 1. Випишіть по три чинники модернізації для Японії та Китаю. Позначте, які з них збігаються.

Завдання 2. Поясніть, чому освіта може бути таким самим важливим чинником економічного розвитку, як заводи, інвестиції або природні ресурси.

Завдання 3. За переліком «малих тигрів» сформулюйте не менше трьох ознак, які, на вашу думку, могли забезпечити їхній швидкий розвиток. Відокремте те, що прямо підтверджує джерело, від власного припущення.

8. Практична робота: будуємо причинно-наслідкову модель

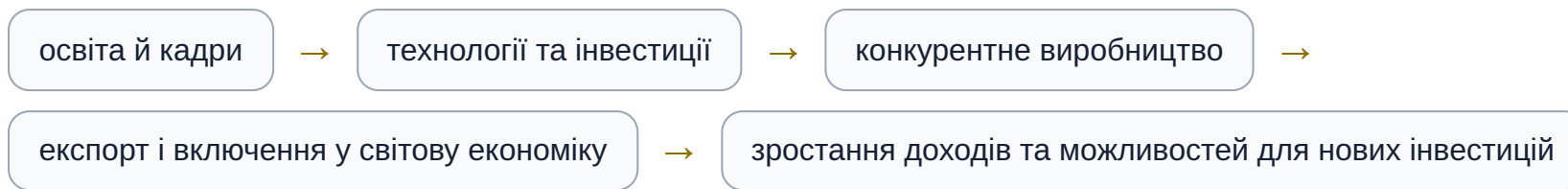

Схема не є єдиною «формулою успіху». Її завдання — показати, як окремі чинники можуть посилювати один одного. Політичні, соціальні й культурні умови в кожній країні залишалися різними.

9. Письмовий висновок

Міні-висновок (5–7 речень): «Який чинник був найважливішим для інноваційного розвитку азійських держав: освіта, технології, державна політика, іноземні інвестиції чи експорт?» Висновок має містити щонайменше два приклади з матеріалу уроку.

Підсумок уроку

Успішні азійські моделі не були однаковими. Японія, Китай і «малі тигри» відрізнялися політичним устроєм і методами державного управління, проте джерела дозволяють побачити повторювані чинники: освіту, технології, інвестиції, експортну конкурентоспроможність і здатність держави та бізнесу спрямовувати ресурси на модернізацію.